

PAASTUAJA III PÜHAPÄEV A AASTAL

(Esimene lugemine 2Mo17 ,3-7)

Lugemine teisest Moosese raamatust:

Neil päevil oli rahval janu vee järele ja rahvas nurises Moosese vastu ning ütles: “Miks ometi tõid sa meid Egiptusest siia? Meid, meie lapsi ja meie loomi siia janusse surema.” Aga Mooses hüüdis Issanda poole ja ütles: “Mida ma pean selle rahvaga tegema? Vähe puudub, et nad viskaksid mind kividega surnuks!”

Ja Issand ütles Moosesele: “Asu rahva etteotsa ja võta endaga mõned Iisraeli vanemad, võta kätte oma sau, millega sa löid Niiluse jõge, ja mine. Vaata, mina seisan seal sinu ees Hoorebi kaljul. Löö oma sauaga vastu kaljut, siis hakkab seal vesi voolama ja rahvas saab juua.” Ja Mooses tegi nõnda Iisraeli vanemate nähes, ning ta pani sellele paigale nimeks “Massa ja Meriba” (kius ja riid), Iisraeli rahva riiuasja pärast, et nad olid Issandat proovile pannud ja öelnud: “Kas on siis Issand meie keskel või ei ole.”

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps95 ,1-2.6-7c.7d-9 R.7d.8a)

R: Kui te kuulete Issanda häält, ärge paadutage oma südant.

Tulgem, hõisakem Issanda ees,
rõkakem rõõmust oma päästekalju poole!

Tulgem tema palge ette tänamisega,
laulgem temale kiituselaule.

R:

Tulge, kummardagem ja põlvitagem,
heitkem silmili Issanda, oma Looja palge ette.
Sest tema on meie Jumal ja meie tema karjamaa rahvas,
tema lambad, keda ta juhivad oma parema käega.

R:

Täna, kui te kuulete tema häält, ärge paadutage oma südant,
nii nagu Meribas, nagu Massa päeval kõrbes.
Seal teie esiisad kiusasid mind ja panid mind proovile,
kuigi nad said näha minu vägevaid tegusid.

R:

(Teine lugemine Ro5 ,1-5)

Lugemine püha apostel Pauluse kirjast roomlastele:

Vennad, me oleme usust õigeks saanud, ja nüüd on meil rahu Jumalaga meie Issanda Jeesuse Kristuse läbi. Temas me oleme armule ligi pääsenud, ja selles armus me püsime ning oleme uhked oma lootuse üle, et me saame Issanda kirkusele vastu minna. Aga lootus ei jäta häbisse, sest Jumala armastus on välja valatud meie südameisse Püha Vaimu läbi, kes meile on antud.

Kristus on surnud meie eest juba siis, kui me alles nõdrad ja jumalatud olime. Vaevalt läheks keegi surma kasvõi õige inimese eest – kuigi hea inimese eest julgeb mõni oma elu kaalule panna. Jumal on aga meile nõnda oma armastust üles näidanud, et Kristus on surnud meie eest siis, kui me alles patused olime.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Jh 4,42.15)

Issand, Sina oled tõeline maailma Lunastaja,
anna meile seda eluvett, mille järele me januneme.

(Evangeelium Jh4 ,5-42)

Lugemine püha Johannese evangeeliumist:

Jeesus jõudis ühe Samaaria küla juurde, mida hüüti Süükariks. Küla oli selle põllu lähedal, mille Jaakob oli andnud oma pojale Joosepile. Seal oli ka Jaakobi allikas.

Jeesus oli teekäimisest väsinud ja istus allika äärde jalgu puhkama. See oli keskpäeva ajal kuuendal tunnil. Samaaria külast tuli naine vett ammutama. Jeesus ütles talle: “Anna mulle juua!” Aga tema jüngrid olid läinud külasse toitu ostma. Samaaria naine vastas: “Kuidas sina, kes sa oled juut, küsid juua minu, samaaria naise käest? Juudid hoiavad end ju samaarlastest eemale?”

Jeesus kostis: “Kui sa ainult teaksid Jumala andi ja seda, kes see on, kes sulle ütleb: “Anna mulle juua,” siis sa paluksid teda ja tema annaks sulle eluvett.” Naine ütles talle: “Isand, sul ei ole ämbrit ja kaev on sügav. Kust võtad sa selle eluvee? Kas sina oled siis suurem kui meie isa Jaakob, kes andis meile selle kaevu, jõi sellest ise, samuti tema pojad ja loomad!” Jeesus kostis talle: “Igaüks, kes joob seda vett, januneb jälle. Kes aga iganes joob seda vett, mida mina talle annan, see ei tunne enam iialgi janu, sest vesi, mida mina talle annan, saab tema sees vulisevaks allikaks.”

Naine ütles talle: “Isand, anna mulle seda vett, et ma ei januneks enam ega peaks käima siit üha vett ammutamas!” Jeesus ütles talle: “Mine, kutsu oma mees, ning tule siia tagasi!” Naine vastas: “Mul ei ole meest.” Jeesus vastas: “Sul on õigus, kui sa ütled “mul ei ole meest”, sest kuigi sul on olnud viis meest, ei ole see, kellega sa praegu elad, sinu oma mees. Selles oled sa tõtt rääkinud.”

“Ma näen, et sa oled prohvet, isand!” ütles naine temale, “Meie esiisad kummardasid Jumalat sellel mäel, aga teie ütlete, et Jeruusalemm olevat see paik, kus tuleb Jumalat kummardada.” Jeesus ütles talle: “Naine, usu mind, et tuleb tund, mil te ei kummarda Isa ei sellel mäel ega Jeruusalemmas, sest teie kummardate, mida te ei tea, meie aga kummardame, mida me teame, sest lunastus tuleb juutidelt. Kuid tund tuleb ja ongi juba käes, mil õiged Jumala kummardajad austavad Isa vaimus ja tões, sest ka Isa otsib neid, kes teda niiviisi kummardavad. Jumal on Vaim, ja need, kes teda kummardavad, peavad teda austama vaimus ja tões.” Naine ütles talle: “Ma tean, et tuleb Messias, keda hüütakse Kristuseks, ja kui ta tuleb, siis kuulutab ta meile kõigest.” Jeesus ütles talle: “See olen mina, kes ma sinuga räägin.”

Samas jõudsid jüngrid tagasi ja panid imeks, et Jeesus kõneles naisega. Ometi ei öelnud keegi: “Mida sa temast tahad?” või “Miks sa temaga räägid? Aga naine jättis oma veenõu sinnapaika, läks külasse tagasi ja ütles inimestele: “Tulge, vaadake inimest, kes ütles mulle, mida kõike ma olen teinud, pange tähele, kas tema ei ole viimati Messias?” Ja rahvas tuli külast välja Jeesuse juurde. Vahepeal ütlesid jüngrid talle: “Rabi, võta, söö!” Aga tema kostis neile: “Minul on rooga, mida teie ei tunne.” Siis arutasid jüngrid omavahel, kas on keegi talle juba süüa toonud. Jeesus ütles neile: “Minu roog on see, et ma teen oma isa tahtmist, kes mind on läkitanud, ja viin tema töö lõpule. Ütleb ju igaüks: veel neli kuud, siis tuleb viljalõikuse aeg. Aga mina ütlen teile, tõstke oma silmad ja vaadake, põllud on juba valmis lõikuseks. Nüüd saab lõikaja palga ja kogub vilja igaveseks eluks, et niihästi külvaja kui lõikaja saaksid rõõmustada. Sest õige on see: üks külvab ja teine lõikab. Ning mina läkitan teid lõikama seda, mille kallal teie ei ole vaeva näinud. Teised on vaeva näinud, ja teie tulete ja koristate nende vaeva vilja.”

Aga paljud samaarlased sellest külast uskusid naise sõna kaudu, kes tunnistas: “Tema teadis mulle rääkida kõigest, mida ma olen teinud.” Ning samaarlased tulid tema juurde ja palusid tal külas peatus teha, ja Jeesus jäi nende juurde kaheks päevaks. Aga tema sõna läbi hakkas uskuma veel enam inimesi. Nad ütlesid naisele: “Me ei usu enam sinu sõnade peale, vaid kõige pärast, mida me oleme ise tema käest kuulnud ning me teame, et tema on tõesti maailma Lunastaja.”

See on Issanda Sõna

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, me kuuleme tänapäeval nurinat selle üle, et poliitikute ja muidu ühiskonnas kõrgel kohal olevate inimeste kõnedes ei ole niisuguseid sõnu nagu usk, lootus, armastus, au, väarikus, suuremeelsus, leplikkus, töökus, siirus, teenimisvalmidus, õiglus, vorus, hüve, moraal,

tõde, ilu, headus... Kuid olgem ausad: me kuulame nende kõnesid niikuinii juba mõnda aega üsna kurtide kõrvadega ega paneks tegelikult neid sõnu tähelegi.

Viimastel aastkümmetel kurdistuvad meie kõrvad vähehaaval samamoodi ka modernsematele väljenditele nagu stabiilsus, sallivus, investeringud, demokraatia, kodanikuühiskond, tehnoloogia, internet, progress.

Miks? Sest, nagu kõnekäänd ütleb: kõige kõvemini karjub: “Võtke varas kinni!” üha sagedamini varas ise. Valitsejad, revolutsionäärid ja juhtivatesse ametitesse pürgijad teevad ilusaid sõnu ikka omaenda karjääri, mitte oma alamate ja alluvate heaolu huvides. Ükskõik, mida nad räägivad, aga teevad nad enamasti ikka sedasama mis alati. Sellepärast peab tänapäeval igaüks meist küsima, kas pole mina ise just niisugune varas, või kas ma olen mõnd niisugust varast uskuma jäänud. Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, ühtsuse idee on olnud inimestele alati oluline. Kui me oleme üks, siis ei suuda keegi meid võita – see on olnud paljude liitude ja liikumiste lipukirjaks. Niisamuti on see unistus vaimustanud ka religioone. Paraku on ühtsuse põhitingimuseks olnud ikka mingite dogmade ja nende taga seisvate võimustruktuuride ühine tunnustamine. Selle maailma impeeriumide aluseks olid ju enamasti vallutused. Ühtsus saavutati vägivallaga. Suurem rahvas vallutas väiksema naaberrahva, surus neile peale oma keele, kultuuri ja religiooni – või vähemalt üritas seda teha.

Niisuguse protsessi tundemärgid on täheldatavad ka tänases evangeeliumis. Et seda mõista, peame meeles pidama, et Jeesuse ajaks oli Palestiina olnud juba üle saja aasta roomlaste võimu all, kuid lisaks olid sellele alale jätnud oma jälje ka varasemad okupatsioonid.

Kui 12 iisraeli suguharu jõudsid umbes 1200 aastat enne Kristust Palestiinasse, jagasid nad vallutatud maa omavahel pärisosadeks, kuid säilitasid tsentraalse valitsemise. Niimoodi tekkinud Iisraeli kuningriik lõhenes kolm sajandit hiljem, pärast kuningas Saalomoni surma, põhjaks ja lõunaks. Lõunariigi ehk Juuda riigi pealinnaks sai Jeruusalemm, Iisraeli ehk põhjariigi keskus oli alguses Siihem, hiljem Samaaria. Missugune religioon oli Samaariast juhitud riigis valdav, ei ole täpselt teada, igal juhul Jeruusalemma templis nad enam ei käinud.

Põhjariik, Iisrael, vallutati aastal 722 e.Kr. assüürlaste poolt, samariitide ülemkiht viidi vangidena kaasa ja nad ei tulnud enam kunagi tagasi. Aja jooksul asusid Samaaria aladele nomaadirahvad, kes kohalikega segunesid.

Lõunariik, kus elasid Juuda ja Benjamini hõimud, vallutati aga 136 aastat hiljem, ehk aastal 586. e.Kr., Paabeli kuningriigi poolt, ja rahvas pagendati ida poole, Mesopotaamiasse. Kuid veel peaaegu pool sajandit hiljem (539 e.Kr) langes Paabel ise pärslaste kätte. Siis said Juuda suguharu liikmed ehk juudid vangipõlvest vabaks ja tohtisid oma ajaloolisele kodumaale tagasi pöörduda. Kuna teisi Iisraeli suguharusid enam ei olnud, võis juuda suguharu ehk juudid kogu ajaloo oma rahvakillu vaatenurgast ümber kirjutada.

Vähem kui kahekümne aasta pärast, aastaks 520 e.Kr oli Jeruusalemma tempel jälle üles ehitatud. Samaarlased, kes nomaadidena uskusid meeeldi selle maa jumalaid, kuhu nad olid elama asunud, olid küll samuti avaldanud soovi templi taastamisel kaasa aidata, kuid nende soov lükati tagasi, sest nad ei olnud puhastverd israeliidid. See oli küll ilmselt tõeale vastav, kuid paraku üsna kehtetu argument, sest galilealased, kes olid end samavõrd “rüvetanud” paganarahvastega – nagu tollal tavatseti öelda – oskasid saada omale õiguse Jeruusalemma templis ohverdada. Samaarlased olid lihtsalt galilealastest kehvemad diplomaadid. Ka hiljem, kui Juuda riik end kreeklaste ülemvõimu alt praktiliselt iseseisvaks kuningriigiks välja võitles, pidasid selle valitsejad Galilead oma territooriumiks. Jeruusalemma templis ei nähtud galilealasi küll hea meelega, kuid neid salliti.

Samaarlastel, kes pealegi asusid geograafiliselt ju Galilea ja Juuda vahel, kuid kes olid nende mõlema poolt ära põlatud, ei jäänud muud üle, kui arendada välja oma kultus. 450. aastaks e.Kr. ehitasid nad Garisimi mäele templi, kuid see püsis vaid veidi üles kolme sajandi. 129. meie ajaarvamise eelsel aastal ei saanud juutide preesterkuningas Hyrkanos I enne rahu, kui oli vallutanud samaarlaste templimäe ja hävitanud nende pühakoja.

Selle karmi eeloo põhjal võib ette kujutada, kui ebamugavalt tundsid end Kristuse-aegsed samaarlased ja juudid, kui nad kusagil kokku juhtusid. Samas oli nende mõlema kodukant selleks ajaks roomlaste poolt okupeeritud, ning see ei võimaldanud neil omavahelisi arveid õiendama hakata.

Eeltoodu põhjal saab ehk paremini mõistetavaks, miks samaaria naine, keda Jeesus Jaakobi kaevu juures kõnetas, oli nii üllatunud, kuidas üks juut suvatseb tema kui põlatud rahva liikmega üldse rääkida! Kogu aastasadade emotsionaalse ängistuse koorem äkki lihtsalt õlult visata – see tundus lausa uskumatu. Jeesus rääkis ju veel ka tema kui naisega, ning lihtsatest inimlikest asjadest: ta palus kaevuvett, sest tal ei olnud anumad, millega vett kaevust kätte saada, ning pakkus vastutasuks elavat vett – vaimulikku lootust, ilma milleta pole maisel elul mõtet. Jeesus ületas eraldatuse müüri sellega, et ta rõhutas inimlikkust, mis on kõigile ühine. “...Tuleb tund, mil te ei kummarda Isa ei sellel mäel ega Jeruusalemmas, sest teie kummardate, mida te ei tea, meie aga kummardame, mida me teame...”

Armsad õed ja vennad, Jeesuse kui juudi vennalik lähenemine põlatud samaarlastele ja isegi okupantidest roomlastele ning teistele paganarahvastele oli kindlasti märgiks, et kristlaste kui tema õpilaste ülesanne on ehitada sildu ka teiste kultuuride ja usundite juurde. Paraku on see lähenemine osutunud palju raskemaks kui esimesel pilgul võiks tunduda. Kristlaste peamine sõnum on ju headus teiste vastu – ootuses, et suuremeelsetele tegudele vastatakse suuremeelsusega. Kahjuks aga, mida primitiivsem on elusolend või rahvahõim, seda enam näeb ta headust järeleandlikkusena ja seda tõenäolisemalt peab ta pingelõdvendust vastase nõrkuseks, mida saab enda huvides ära kasutada.

Jeesuse suhtumine paganarahvastesse oli kindlasti oma aja kohta uskumatult tolerantne, kuid moraali seisukohast ei teinud ta kellelegi mingeid hinnaalandusi. Nii peame meiegi olema sallivad kõige inimliku ja hea suhtes, kuid sallimatud patu ja kuritegeliku manipulatsiooni suhtes. Tõde, mis meile on ilmutatud, ei ole paraku ühesuunaline tee. See on pigem lakkamatu võitlus heade kavatsuste halbade kõrvalmõjudega. Just niisuguses tasakaalu harmoonias oleme meiegi kutsutud, et me üle kõigi raskuste kord üheks saaksime ja kogeksime ühtainsat Jumalat, kelle käes on viimne lahendus. Aamen.